

Vergaderjaar 2025–2026

19 291

NAVO Parlementaire Assemblee

AM/ Nr. 71

VERSLAG VAN DE JAARVERGADERING 2025 TE LJUBLJANA

Vastgesteld 19 januari 2026

1. Inleiding

Drie Kamerleden namen van 11 tot en met 13 oktober 2025 deel aan de 71ste jaarvergadering van de NAVO Parlementaire Assemblee in Ljubljana, Slovenië. Dit waren de Eerste Kamerleden **Kroon** (BBB), **Martens** (GroenLinks-PvdA) en **Petersen** (VVD). Ongeveer 260 parlementsleden uit de 32 NAVO-landen en partnerlanden waren aanwezig. In de verschillende commissies werden rapporten en resoluties besproken over het versterken van investeringen in defensie en het uitbouwen van de trans-Atlantische industriële en technologische defensiebasis, blijvende steun aan Oekraïne, het tegengaan van de groeiende samenwerking tussen Rusland, China en andere autoritaire regimes, hernavigatie van het ontdooide Arctisch gebied, en het bijdragen aan veiligheid in strategisch belangrijke regio's voor het bondgenootschap, waaronder de Westelijke Balkan, het hoge Noorden, de Zwarte Zee, de Indo-Pacifische regio, het Midden-Oosten en Afrika. De parlementaire assemblee nam zes resoluties aan¹.

Tijdens de plenaire zitting op 13 oktober spraken Danijel Krivec, Vice-President van de Nationale Assemblee van Slovenië, de Minister-President van Slovenië, Robert Golob, en de Oekraïense president Zelenski de Assemblee toe, de laatste via videoverbinding. NAVO Secretaris-Generaal Mark Rutte was aanwezig voor het gebruikelijke vragenuur met de parlementsleden. De 2025 «Women for Peace and Security Award» werd uitgereikt aan Dr. Vjosa Osmani Sadriu uit Kosovo. Benedetta Berti (Italië) werd officieel benoemd tot nieuwe secretaris-generaal van de Parlementaire Assemblee van de NAVO als opvolger van Ruxandra Popa. Voorafgaand aan de bijeenkomst troffen de delegaties uit de Benelux elkaar bij de Nederlandse ambassadeur Janneke Vrijland die deze ontmoeting tezamen met haar Belgische collega Caroline Vermeulen had georganiseerd.

¹ 2025 NATO PA Policy recommendations

2. Standing Committee

Op 12 oktober 2025 kwam de Standing Committee ofwel het bestuur van de Assemblee bijeen voor overleg. De Bureauleden en de delegatieleiders, voor Nederland nam **Bart Kroon** deel aan dit overleg. Besproken werden de partnerschappen van de NAVO PA, de begroting voor 2026 en de toekomstige zittingen. De nieuwe secretaris-generaal, Benedetta Berti, lichtte de prioriteiten voor de NAVO PA in 2026 toe. Er was een gedachtenwisseling met Yehor Cherniev, de delegatieleider van de Oekraïense delegatie.

3. Plenaire zitting

De plenaire zitting op 13 oktober werd geopend door NAVO PA President Marcos Perestrello. «Als parlementariërs moeten we onze burgers duidelijk maken waarom meer investeren in defensie noodzakelijk is. We moeten blijven investeren in de strijdkrachten en capaciteiten die nodig zijn voor collectieve verdediging, om oorlog te voorkomen, onze vrijheid te beschermen en onze manier van leven te waarborgen,» zei hij. Investeren in de lange termijn veiligheid van Oekraïne is ook een investering in onze eigen veiligheid, aldus Perestrello. «De uitkomst van deze oorlog zal niet alleen de toekomst van Oekraïne bepalen; ze zal ook de Europese veiligheid vormen en zelfs de mondiale orde,» sloot hij af. De Minister-President van Slovenië Robert Golob benadrukte dat het behalen van de capaciteitsdoelstellingen, vooral op het gebied van luchtverdediging, en de blijvende steun aan Oekraïne, cruciaal zijn om de veiligheid van het NAVO-gebied te waarborgen. «De beste investering in onze collectieve veiligheid is investeren in de Oekraïense verdediging,» aldus Golob. De Oekraïense president Volodymyr Zelensky sprak de Assemblee via een videolink vanuit Kyiv toe. Hij riep de bondgenoten op om dringend de Oekraïense luchtverdediging te versterken naar aanleiding van een toename van Russische drone- en raketaanvallen op bevolkingscentra en energie-infrastructuur, bedoeld om het lijden van burgers te verergeren met de naderende winter. «Om hun falen op de grond te verdoezelen, is Rusland begonnen aan een nieuwe golf van luchterror tegen Oekraïne, tegen onze steden en onze civiele infrastructuur,» zei hij. «Hun belangrijkste doelwit is onze energie-infrastructuur. Iedere nacht treffen Russische raketten en drones elektriciteitscentrales en hoogspanningslijnen. Dit is een brute aanval op het normale leven. Om ons hiertegen te verdedigen hebben we luchtverdedigingssystemen en raketten nodig, systemen die we in Oekraïne niet volledig kunnen produceren,» aldus Zelensky. Tijdens de slotzitting spraken ook NAVO secretaris-generaal Mark Rutte en vicevoorzitter van de Europese Investeringsbank Robert de Groot. Secretaris-generaal Rutte waarschuwde dat de bondgenoten de dreiging van Rusland niet mogen onderschatten, ondanks de tegenslagen op de Oekraïense slagvelden. Hij deed een beroep op steun om ervoor te zorgen dat de nationale overheden hun defensie-uitgavendoelstellingen halen, en wees erop dat een nieuwe generatie snelle Russische raketten alle bondgenoten bedreigt, ongeacht hun locatie. «We staan nu allemaal aan de oostflank. We moeten het tempo hooghouden en ik reken op u, als parlementariërs, om dit uit te leggen aan uw burgers en uw regeringen aan te moedigen hun verplichtingen na te komen,» voegde hij eraan toe. «U speelt allemaal een cruciale rol in het veilig houden van de één miljard mensen in de NAVO,» sloot hij af. Hierna beantwoordde hij vragen van de nationale delegaties. **Bart Kroon** vroeg hem namens de Nederlandse delegatie of de NAVO een no-flyzone langs de grenzen van het NAVO-grondgebied moet instellen naar aanleiding van meerdere gevallen waarin Russische vliegtuigen recentelijk het luchtruim van NAVO-lidstaten zijn binnenvlogen. Volgens Rutte was dit niet aan de orde.

De Vice-President van de Europese Investeringsbank, Robert de Groot, lichtte investeringen in militair infrastructuur toe. Hij pleitte ervoor dat landen niet elk apart investeren in dezelfde infrastructuur, maar gezamenlijk aanbesteden om projecten te financieren. Kroon merkte op de NAVO PA werkt aan een rapport over de economische impact van verhoogde defensie-uitgaven en financieringsmogelijkheden. «We kijken ook naar de rol van bestaande en nieuwe multilaterale financiële instellingen om publieke en private investeringen in defensie en veiligheid te versterken,» zei Kroon. Hij vroeg naar de visie van De Groot op zulke initiatieven en andere manieren om privaat kapitaal aan te trekken. Volgens De Groot zijn alle initiatieven nodig, inclusief multilaterale, en dat deze elkaar goed aanvullen.

De Kosovaarse president Dr. Vjosa Osmani-Sadriu ontving de *Women for Peace and Security Award 2025* als erkenning voor haar inzet voor de versterking van de positie van vrouwen, vooral in de defensie- en veiligheidssector. Zij ontving de prijs uit handen van NAVO PA President Marcos Perestrello. «Deze prijs erkent Dr. Osmani's uitzonderlijke leiderschap en onvermoeibare inzet om vrouwen in staat te stellen hun volledige en rechtmatige rol te spelen in het opbouwen van stabiele, democratische en vreedzame samenlevingen,» aldus Perestrello. In haar dankwoord droeg Dr. Osmani-Sadriu de prijs op aan de vrouwen van Kosovo. «Aan de moeders en dochters die nog steeds wachten op gerechtigheid voor hun dierbaren en aan de jonge vrouwen die met visie leidinggeven,» sprak zij.

De Assemblee nam zes resoluties aan, waaronder die van Bart Kroon inzake de trans-Atlantische economische samenwerking met onder meer een oproep tot gezamenlijk beleid voor kritische grondstoffen, energie en voedselzekerheid.

De Assemblee benoemde Benedetta Berti tot haar nieuwe secretaris-generaal en eerde haar voorganger Ruxandra Popa, die de functie sinds 2020 bekleedde. De Assemblee keurde de begroting 2026 goed, aangepast aan 1,9% Belgische inflatie.

De Voorjaarsvergadering van de NAVO PA zal plaatsvinden van 29 juni tot en met 1 juli in Vilnius, Litouwen.

4. Commissies en rapporten

Op 11 en 12 oktober vergaderde de commissie voor defensie en veiligheid. De bijeenkomst opende met een bijdrage van de Sloveense Minister van Defensie Borut Sajovic. Hij benadrukte Slovenië's sterke en langdurige inzet voor de NAVO, die volgens hem onmisbaar is voor kleine bondgenoten. Hij wees hij op de strategische rol van Slovenië in regionale logistiek en transport en zijn bijdragen aan NAVO-missies, met name in de Westelijke Balkan. Hierna sprak Keir Giles van het Koninklijk Instituut voor Internationale Betrekkingen (Chatham House). Volgens Giles denkt Rusland de oorlog te winnen en streeft naar strategische voordelen in Europa, onder meer door de VS te verzwakken en de NAVO te ondermijnen. Europa is volgens hem te afhankelijk van de VS en heeft onvoldoende eigen militaire capaciteiten ontwikkeld. «Oekraïne is slechts één front in Rusland's bredere confrontatie met het Westen,» aldus Giles. Charlie Edwards van het International Institute for Strategic Studies (IISS) gaf een toelichting op de Russische sabotage en hybride operaties in het Euro-Atlantische gebied en stelde tien mogelijke maatregelen voor om afschrikking te versterken, waaronder een herzien NATO-hybrideoorlogsstrategie, een NAVO-EU Raad voor hybride dreigingen en een snel herstelkorps voor civiele infrastructuur. Hierna werd het rapport besproken over de toekomstige NAVO-strategie richting Rusland van rapporteur Patterson (Canada) waarin werd benadrukt dat de Russische oorlog tegen Oekraïne en pogingen om de NAVO te ondermijnen een systematische uitdaging vormen die een uitgebreide strategie

vereist en nieuw engagement met Rusland pas kan plaatsvinden na een rechtvaardige en duurzame vrede. **Randy Martens** vroeg naar toekomstige parlementaire contacten met Rusland waarop de rapporteur antwoordde dat er geen dialoog moet plaatsvinden vóór een rechtvaardige en duurzame vrede in Oekraïne, en dat elk contact transactioneel en op basis van concrete onderwerpen moet zijn, onderworpen aan besluiten van nationale parlementen. Verder werden de rapporten «Allied Cooperation in the Indo-Pacific» van rapporteur Kyriakis (Griekenland) met daarin de gevolgen van de steeds nauwere samenwerking tussen China, Rusland en Noord-Korea voor zowel Euro-Atlantische als Indo-Pacifische veiligheid en het rapport «Iran's Threat to Regional and Euro-Atlantic Security» van rapporteur Çakırözer (Türkiye) over de bedreiging door Iran voor de regionale en NAVO-veiligheid. De aanbevelingen in het rapport omvatten onder meer het ontwikkelen van een breder regionaal beleid ontwikkelen, samenwerking met partners in de Golf en het Midden-Oosten, en versterking van de maritieme en marine-afschrikking.

Dr. Nad'a Kovalcikova van het Europees Instituut voor Veiligheidsstudies (EUISS) besprak hoe Rusland sinds 2022 diverse vormen van interferentie tegen Europa inzet, vooral via informatie-manipulatie en cyberaanvallen, gericht op kritieke infrastructuur en verkiezingen, zoals in Moldavië. De Poolse Luitenant-generaal Piotr Błazeusz vertelde over de geschiedenis van Russische agressie tegen Europa en de veranderingen aan de Poolse grens en Sidharth Kaushal van het Royal United Services Institute (RUSI) sprak over de dreiging voor kritieke onderzeese infrastructuren. Tot slot besprak de commissie de resolutie «Meeting the Moment: NATO's Deterrence and Defence Imperatives after The Hague Summit» van rapporteur Patterson (Canada) over de risico's voor de Euro-Atlantische veiligheid door Rusland's oorlog tegen Oekraïne en de toenemende strategische samenwerking tussen Rusland, China, Iran en Noord-Korea. De resolutie roept bondgenoten op hun inzet voor Artikel 5 te herbevestigen, defensiebestedingen te verhogen en deze om te zetten in concrete capaciteiten, en benadrukt voortgezette steun aan Oekraïne, samenwerking met Indo-Pacifische partners, versterking van de oostelijke flank van de NAVO en grotere cyber- en maatschappelijke veerkracht.

De commissie voor economie en veiligheid kwam bijeen op 11 oktober en opende met een paneldiscussie over de uitdagingen en kansen voor de Europese en trans-Atlantische defensie-industrie met Boštjan Skalar van het Sloveense Defensie-Industriecluster, Liam Benham van Boeing Global. Skalar lichtte toe hoe Slovenië zijn defensiecapaciteiten, gewapende strijdkrachten en defensie-industrie versterkt, met focus op innovatie, R&D, kunstmatige intelligentie, veilige communicatie en ruimte-technologieën. Benham benadrukte dat snelle coördinatie en opschalen van industriële productie essentieel zijn voor de kracht van de NAVO en sprak over het economische belang van de Trans-Atlantische samenwerking. Hij pleitte voor pragmatisme boven ideologie en een samenwerking bevorderende beleidsomgeving. **Bart Kroon** vroeg hem welke beleidsveranderingen hij de Amerikaanse regering en Amerikaanse bedrijven zou adviseren met betrekking tot samenwerking met bondgenoten. Benham antwoordde dat de VS en Europa dichter tot elkaar moeten komen. Hierna besprak Rob Murray van de Bank Development Group de uitdagingen voor geallieerde defensie-industrieën, zoals onderinvestering, beperkte productiecapaciteit en stijgende wapenprijzen («defence inflation») na de Russische invasie van Oekraïne. Hij stelde dat een speciaal op defensie gericht Defence, Security and Resilience-bankinitiatief, ondersteund door staten en private investeringen, de toegang tot kapitaal voor kleine en middelgrote bedrijven zou verbeteren, de toeleveringsketens kan uitbreiden en financiële garanties kan bieden om de defensiecapaciteit van bondgenoten te versterken.

Iuliia Osmolovska, van de denktank GLOBSEC benadrukte de groei van Oekraïne's defensie-uitgaven en defensie-industrie, en hun innovatie in drones, autonome maritieme systemen, satellietcommunicatie en AI. Ze stelde dat beperkte drone-export nodig is om opschaling en R&D te financieren, en dat Oekraïne op termijn Rusland kan vervangen als wapenleverancier in Afrika, Latijns-Amerika en Azië.

Hierna lichtte **Bart Kroon** zijn rapport «Geo-Economic Fragmentation: A Challenge to the Transatlantic Partnership» toe. Hij wees op toenemende geo-economische fragmentatie: landen kiezen vaker voor protectionisme, strategische herindustrialisatie en het bewapenen van handel. In het rapport werden China en Rusland genoemd als voornaamste actoren die economische dwang en ontduiking van sancties gebruiken om invloed uit te oefenen. «Onze regeringen moeten economische macht erkennen als een belangrijke pijler van afschrikking, en economische samenwerking als cruciaal onderdeel van nationale veiligheid,» zei Kroon. Een van de aanbevelingen in het rapport is de heroprichting van het NAVO Economic Security Committee om economische veiligheidsvraagstukken aan te pakken door het monitoren van mondiale economische trends en het coördineren van strategieën voor economische veiligheid tussen bondgenoten. Daarnaast roept het rapport op tot intensievere samenwerking tussen de NAVO en de OESO via het Global Parliamentary Network. Het rapport en de resolutie werden unaniem door de commissie aangenomen. Het rapporteurschap van Kroon in deze commissie werd verlengd met een jaar. De commissie behandelde ook nog de rapporten «Coping with Current and Future Threats: The Evolution of North American and European Defense» van rapporteur Neil Dunn (VS) over versterking van de defensie-industrie, standaardisatie en interoperabiliteit, en riep op tot een evenwichtiger trans-Atlantische samenwerking en «The War in Ukraine and Mounting Economic Challenges in the Greater Black Sea Region» van rapporteur Tamas Harangozo (Hongarije) over het strategisch belang van de Zwarte Zee-regio.

In de commissie wetenschap en technologie sprak op 12 oktober het hoofd van het Sloveense Ruimtebureau Tanja Permozer over het belang van de ruimte voor het moderne leven, veiligheid en beveiliging en de voordelen van internationale samenwerking voor de ontwikkeling van de wereldwijde ruimtevaartsector. Ze benadrukte ook dat de ruimtevaartsector gecommercialiseerd is en niet langer uitsluitend door overheden wordt gedreven. Als belangrijkste uitdagingen benoemde zij ruimtevuin, cyber- en hybride dreigingen, evenals ethische dilemma's rondom kunstmatige intelligentie (AI) en eigendom van data. Hierna introduceerde het hoofd wetenschap van de NAVO, Steen Søndergaard, de NATO Science and Technology Organization (STO), het grootste onderzoeksnetwerk op het gebied van defensie en veiligheid, dat wetenschappers, ingenieurs en analisten uit bondgenoten- en partnerlanden samenbrengt. Hij benadrukte de toenemende betrokkenheid van partners zoals Zwitserland, Oekraïne, Japan, Zuid-Korea, Nieuw-Zeeland en Australië, evenals de sterke samenwerking tussen overheidslaboratoria, academische instellingen en de industrie. Søndergaard schetste de rol van de STO binnen de NAVO bij het omzetten van onderzoek in beleidsadvies ter ondersteuning van defensieplanning, aanschaf en gevechtscapaciteiten. De commissie besprak het rapport van rapporteur Sven Clement (Luxemburg) zijn rapport «Mastering the Future of Uncrewed Warfare» waarbij hij wees op Rusland's schendingen van NAVO-luchtruim en Oekraïne's innovatieve gebruik van drones als bewijs van de actualiteit van het rapport. Het rapport gaf vijf aanbevelingen om interoperabiliteit, aanpassingsvermogen, ethische normen en defensie-industriële samenwerking te waarborgen, en benadrukte dat bondgenoten beslissend moeten optreden om in te spelen op de zich ontwikkelende realiteit van onbemande oorlogsvoering. Special rapporteur Zan Mahnic (Slovenië)

presenteerde zijn rapport «Space: The Fifth Operational Domain» waarin hij de toenemende betekenis van ruimte voor de veiligheid van bondgenoten en de noodzaak tot bescherming van kritieke ruimte-infrastructuur benadrukte. Mahnic adviseerde dat NAVO en bondgenoten ruimte-infrastructuur als kritieke infrastructuur beschouwen, samenwerking met publieke en private partners versterken, onderzoek en innovatie uitbreiden, coördinatie met de EU verbeteren, en universele governance-mechanismen via de VN bevorderen. Njall Trausti Fridbertsson (IJsland) presenteerde zijn rapport «Renavigating the Unfrozen Arctic», waarin hij de snelle transformatie van de Arctis door klimaatverandering en de toenemende geopolitieke concurrentie benadrukte. Hij waarschuwde dat het smelten van het zee-ijs nieuwe scheepvaartroutes opent, wat de economische en militaire betekenis van de regio vergroot.

Op 11 en 12 oktober kwam de commissie inzake democratie en veiligheid bijeen. Na de bespreking van het rapport «Democracy Under Digital Threat: Bolstering the Cybersecurity of Allied Elections» van rapporteur Dimitrios Kairidis (Griekenland) over de noodzaak van eenheid en collectieve actie om gedeelde waarden te verdedigen tegen de ondermijning van het vertrouwen in de democratie door autoritaire regimes sprak Marko Prelec van de International Crisis Group over de voortgang en uitdagingen in Bosnië-Herzegovina en Kosovo. Hij merkte op dat Bosnië-Herzegovina (BiH) sinds de jaren 90 grotendeels gestabiliseerd is, maar een rigide institutioneel systeem dat etnische verdeeldheid verankert het land beperkt. Hij stelde vast dat het tijdelijke post-oorlog constitutionele kader van BiH feitelijk permanent is geworden, zonder overeenstemming over hervormingen. Wat Kosovo betreft, zei hij dat de instellingen redelijk functioneren, maar dat interetnische spanningen blijven bestaan. Hij concludeerde dat zowel Belgrado als Pristina hebben nagelaten het Brussel-akkoord van 2013 na te komen, waarbij Servië weigert erkenning te geven en Kosovo de volledige opname van de Servische minderheid niet garandeert.

Dit werd gevolgd door een presentatie over nieuwe technologieën en democratische veerkracht door Dominika Hajdu van GLOBSEC. Hajdu waarschuwde dat snelle technologische veranderingen, met name AI en deepfakes, nieuwe kwetsbaarheden en machtsonevenwichten creëren die worden uitgebuit door Russische en Chinese actoren. Ze pleitte voor meer transparantie, verantwoordelijkheid en regulering via audits, strengere handhaving van wetten en snelle reactiesystemen. Hajdu adviseerde het inzetten van technologie om de democratie te versterken en pogingen van autoritaire actoren om deze te ondermijnen tegen te gaan. Hierna spraken Keir Giles van Chatham House en rapporteur Viviane Teitelbaum (België) over de dreigingen als gevolg van desinformatie door respectievelijk Rusland en China in verlengde waarvan haar rapport «Protecting Allied Societies from Disinformation Emanating from the People's Republic of China» werd behandeld. Het rapport waarschuwde dat de desinformatie-inspanningen van China zijn uitgebreid van binnenlandse controle naar een wereldwijde strategie die gericht is op het ondermijnen van democratieën en het promoten van zijn autoritaire model. Met staatsmedia, sociale platforms en AI-instrumenten verspreidt Beijing valse verhalen die het publieke vertrouwen willen ondermijnen en instituties verzwakken.

In de politieke commissie die vergaderde op 11 en 12 oktober schetste de Minister van Buitenlandse en Europese Zaken van Slovenië, Tanja Fajon, de strategische prioriteiten van Slovenië binnen de NAVO en haar visie op Europese veiligheid te midden van toenemende instabiliteit. Ze benadrukte dat eenheid binnen de NAVO en gedeelde waarden belangrijker zijn dan ooit, en dat een sterke alliantie afhankelijk is van een sterke, complementaire Europese Unie. Ook bevestigde zij de stevige steun van Slovenië voor de soevereiniteit van Oekraïne en sprak over het strate-

gische belang van de Westelijke Balkan. Met betrekking tot opkomende dreigingen waarschuwde ze dat cyberaanvallen, desinformatie en klimaatverandering het vertrouwen en de stabiliteit ondermijnen, en pleitte ze voor gecoördineerde, geïntegreerde reacties. Ze sloot af met het benadrukken van het belang van de deelname van vrouwen aan vrede en veiligheid en prees nationale parlementen voor hun essentiële rol in het handhaven van collectieve verdediging en democratische veerkracht.

Koen Petersen vroeg haar naar de publieke steun in Slovenië voor de NAVO en hogere defensie-uitgaven. Minister Fajon erkende binnenlandse gevoeligheden, maar benadrukte dat Slovenië volledig toegewijd blijft aan de NAVO-verplichtingen, en dat zij door middel van een open dialoog het publieke vertrouwen in de collectieve verdediging wil behouden. De commissie sprak hierna het rapport «Western Balkans: 30 Years Since Signing of the Dayton Accords» van rapporteur Tomas Valasek (Slowakije) over de Westelijke Balken. Valaseks rapport concludeerde dat de NAVO-uitbreiding in Albanië, Montenegro en Noord-Macedonië de democratie en veiligheid had versterkt, maar dat Bosnië-Herzegovina een ernstige politieke crisis kent door Republika Srpska. Hij wees op de complexe balans van Servië tussen EU/NAVO en Rusland/China, het belang van KFOR's stabiliserende aanwezigheid en de-escalatie-maatregelen in Kosovo, en riep de Euro-Atlantische gemeenschap op tot principiële betrokkenheid, geloofwaardige uitbreiding en voortdurende steun om democratie te beschermen en conflict te voorkomen. Hierna sprak Jamie Shea van Friends of Europe over de complexe strategische omgeving waarin de NAVO zich bevindt, met drie gelijktijdige oorlogen (Oekraïne, hybride conflict en het risico op een toekomstige grote oorlog) en vier onderling verbonden tegenstanders: Rusland, China, Iran en Noord-Korea, wiens groeiende samenwerking het wereldwijde dreigings-landschap hervormt. Hij benadrukte dat Europese bondgenoten een groter deel van de defensielast moeten dragen, terwijl de alliantie de trans-Atlantische verantwoordelijkheden herbalanceert en de binnenlandse verdediging versterkt te midden van een toenemend aantal fysieke en hybride aanvallen. Hij onderstreepte de noodzaak van snellere herbewapening, efficiënt defensiebudgetbeheer, en betere coördinatie tussen NAVO, EU en nationale autoriteiten en pleitte voor duidelijkere regels van engagement in het hybride domein, sterkere civiel-militaire veerkracht, en wettelijke instrumenten om grijze-zone dreigingen aan te pakken.

Tijdens de gezamenlijke vergadering van de Oekraïne-NAVO Interparlementaire Raad (UNIC) en de Politieke Commissie bevestigde de President van de Parlementaire Assemblee Perestrello de onverminderde steun aan Oekraïne en stelde dat de Russische agressie een bedreiging vormt voor de internationale orde en de Europese veiligheid. Hij riep op tot blijvende en versterkte steun om een rechtvaardige vrede te bereiken. «De uitkomst van de oorlog bepalend zal zijn voor de toekomst van de Europese en mondiale veiligheid,» waarschuwde hij. In aanwezigheid van de plaatsvervangend voorzitter van de Verkhovna Rada, Oleksandr Korniyenko behandelde de commissie de rapporten «Ukraine – A Resilient Democracy in War Time» van rapporteur Yehor Cherniev (Oekraïne) en «Ensuring a Just and Durable Peace for Ukraine» van rapporteur Simona Malpezzi (Italië). Korniyenko prees de steun aan Oekraïne, waarschuwde voor de voortdurende Russische aanvallen op kritieke infrastructuur en riep op tot urgente militaire steun, strengere sancties en versterkte defensiesamenwerking om Oekraïne te helpen zijn veiligheid en herstel te waarborgen. De beide rapporten riepen de NAVO-bondgenoten op tot besluitvaardige, verenigde en langdurige steun voor Oekraïne, inclusief militaire versterking, industriële samenwerking en sancties tegen Rusland, om verdere agressie te voorkomen en Oekraïne als sterke, soevereine democratie te consolideren. Het laatste rapport dat in deze commissie aan de orde kwam was «NATO and the Coalescing Bloc of Authoritarian

Countries» van rapporteur Audronius Azubalis (Litouwen) dat waarschuwde voor de toenemende strategische samenwerking tussen China, Rusland, Iran en Noord-Korea (het CRINK-blok), dat een van de grootste bedreigingen vormt voor de regels-gebaseerde internationale orde. Hoewel geen formele alliantie, coördineren deze landen militair, technologisch en ideologisch, met steun aan elkaar via wapens, technologie en desinformatie.

De Poolse Luitenant-generaal Piotr Błazeusz sprak over de versterking van de geallieerde luchtverdediging en afschrikking langs de oostflank. Hij schetste het Poolse perspectief op de veranderende veiligheidsomgeving langs de oostflank van de NAVO en benadrukte dat Russische agressie en hybride tactieken de regio hebben veranderd in een frontlinie van zowel conventionele als onconventionele confrontatie. Hij beschreef de aanhoudende Russische en Belarussische activiteiten, waaronder spionage, sabotage, cyberaanvallen, desinformatiecampagnes en schendingen van het Poolse luchtruim, evenals het inzetten van migratie als wapen aan de Pools-Belarussische grens.

Tijdens de Jaarvergadering zijn in de commissies zeventien concept-rapporten besproken en aangenomen door de Assemblee.² Het gaat om de volgende rapporten:

- Democracy Under Digital Threat: Bolstering the Cybersecurity of Allied Elections (commissie democratie en veiligheid, rapporteur Dimitrios KAIRIDIS (Griekenland))
- Protecting Allied Societies from Chinese Disinformation (subcommissie Resilience and Civil Security, rapporteur Viviane TEITELBAUM, België)
- Women, Peace and Security: United Nations Security Council Resolution 1325 at 25 (Commissie democratie en veiligheid, speciaal rapporteur Merle SPELLERBERG, Duitsland)
- NATO's Future Russia Strategy (commissie defensie en veiligheid, rapporteur Rebecca PATTERSON, Canada)
- Russia's Axis of Enablement in its War on Ukraine (sub-commissie Transatlantic Defence and Security Cooperation, rapporteur Rick LARSEN, VS)
- Allied Cooperation in the Indo-Pacific (subcommissie Future Security and Defence Capabilities, rapporteur ad interim Spyridon KYRIAKIS, Griekenland)
- Geo-economic Fragmentation: A Challenge to the Transatlantic Partnership (commissie economie en Veiligheid, rapporteur Bart KROON, Nederland)
- The War in Ukraine and Mounting Economic Challenges in the Greater Black Sea Region (subcommissie Transition and Development, rapporteur Tamas HARANGOZO, Hongarije)
- Relations Coping with Current and Future Threats: The Evolution of North American and European Defense (subcommissie Transatlantic Economic Relations, rapporteur Neal Patrick DUNN, VS)
- Western Balkans: 30 Years Since Signing of the Dayton Accords (politieke commissie, rapporteur Tomas VALASEK, Slowakije)
- NATO and the Coalescing Bloc of Authoritarian Countries (subcommissie NATO Partnerships, rapporteur Audronius AZUBALIS, Litouwen)
- Ensuring a Just and Durable Peace for Ukraine (subcommissie Transatlantic Relations, rapporteur Simona Flavia MALPEZZI, Italië)
- Renavigating the Unfrozen Arctic General (commissie wetenschap en technologie, rapporteur Njall Trausti FRIDBERTSSON, IJsland)

² Deze rapporten zijn integraal te vinden op de website van de NAVO Parlementaire Assemblee: Documents | NATO PA

- Mastering the Future of Uncrewed Warfare (subcommissie Technology Trends and Security, rapporteur ad interim Sven CLEMENT, Luxemburg)
- Space: The Fifth Operational Domain (commissie wetenschap en technologie, speciaal rapporteur Zan MAHNIC, Slovenië)
- Iran’s threat to Middle East and Euro-Atlantic security (Mediterrane en Midden Oosten Speciale Groep, rapporteur ad interim Utku ÇAKIRÖZER, Türkiye)
- Ukraine: A Resilient Democracy in War Time (UNIC, rapporteur Yehor CHERNIEV, Oekraïne)

De voorzitter van de delegatie,
Kroon

De griffier van de delegatie,
Bakker-de Jong